

Litteratur og Kunsttryk og alt af den Slags, som hjælper til at bevare Folkets aandelige Skatte.

Der bliver nu sagt: det er jo en ny Byrde, man lægger paa Bogtrykkerne, at de skulle aflevere et Eksemplar mere end tidligere, og det er ganske vist. Men vi maa her erindre, at dette Paalæg er i Virkeligheden et Skattepaalæg, et rent og skært Skattepaalæg. Det er jo ikke altid saaledes, at Skatterne opkræves direkte hos den, der i sidste Instans skal betale dem. De indirekte Skatter opkræves lige saa ofte hos Personer, der ikke i sidste Instans skulle betale dem, men som vælte Byrden over paa andre. Saaledes ogsaa her, og det gør ikke nogen Forskel i Henseende til Karakteren af Skattepaaløget, at man opkræver in natura i Stedet for i Penge, thi ogsaa Skatter kunne opkræves in natura; det er ikke saa almindeligt nu, som det har været tidligere, men det finder jo dog Sted endnu. Dette her er i Virkeligheden et Skattepaalæg; man opkræver Skatter hos Bogtrykkerne, disse lægge Byrden over paa andre, paa Forlæggerne, og disse igen over paa det købende Publikum. Der er ikke noget betænkeligt, synes mig, ved at udvide denne Skattepligt den lille Smule, som her er Tale om. Det vil jo sikkert slet ikke kunne mærkes hos det bogkøbende Publikum, og det vil for Samfundet have sin meget store Betydning. Derfor har man ogsaa i de fleste Lande indført den Bestemmelse, at der skal afleveres Eksemplarer til de offentlige Biblioteker. Jeg tror, at det kun er saadanne Lande som Argentina og Bulgarien, der ikke have denne Pligt. Jeg tror, at hvad Forordningen her har gennemført, maa vi holde paa, og at vi i Samfundets Interesse maa skride til denne ubetydelige Udvidelse, som her er Tale om.

Med disse Bemærkninger skal jeg tillade mig at anbefale Lovforslaget til det høje Tings Velvillie.

Goos: Jeg er ganske enig med den ærede Kultusminister i, at det Princip, hvorpaa dette Lovforslag hviler, er rigtigt og fuldt berettiget. Det har ogsaa meget gammel Hævd hos os. Denne Pligts Historie rækker jo langt op i Aarhundrederne. Dens naturlige Begrundelse er den, som ogsaa den ærede Minister fremførte, at den litterære nationale Produktion, og den Erhvervsvirksomhed, som udfoldes derved, maa finde sig i de Byrder, som i national Ojemed, af Samfundshensyn, paalægges dem. Det er netop ejendommeligt for den

litterære Produktion, som søger ud til vide Kredse af Nationen, at den maa sørge for, at denne Udbredelse bevares gennem de kommende Slægtled. Jeg finder, som sagt, Princippet rigtigt. Det er utvivlsomt hjemlet med flere Aarhundreders Hævd hos os, og det, der er Spørgsmaal om ved det nærværende Lovforslag, er kun at lempe og modificere de gældende Bestemmelser — den sidste er nu 70 Aar gammel — for at de kunne føje sig efter de ny Former og de ny Forhold, under hvilke den litterære Produktion hos os nu finder Sted. Jeg mener, at Forslaget i alt væsentligt har løst denne Opgave paa rigtig Maade, saa at jeg med Hensyn til Sagen i sin Helhed, baade det Princip, hvorpaa den hviler, og de vigtigste Enkeltheder kan anbefale Forslaget. For saa vidt der her er Tale om en Udvidelse af Byrden eller Pligten, som paalægges den litterære Produktion, mener jeg, at den er fuldt berettiget navnlig i to Henseender, nemlig med Hensyn til Kunsttryk, idet Universitetsbiblioteket nu kommer i Besiddelse af den samme Ret i saa Henseende, som det store kongelige Bibliotek har, og med Hensyn til det, som mangfoldiggøres paa anden Maade end ved Tryk, f. Eks. ved Fotografering, hvad der nu bruges saa meget. Man kunde snarere nære Tvivl om det berettigede i den Forøgelse af Byrden, som hidrører fra det Eksemplar, der nu skal afleveres til Biblioteket i Aarhus. Det blev bemærket af den højtærede Minister, og det er fuldstændig rigtigt, at man, den Gang dette Bibliotek grundedes, gik ud fra, at det store kongelige Bibliotek vilde kunne afgive det ene af de to Eksemplarer, som det ifølge Lovgivningen modtager. Det var i en saadan Afgivelse, som den tidligere Overbibliotekar for det kongelige Bibliotek selv anviste, at man søgte de første Grundlag for Biblioteket i Aarhus. Det har nu vist sig, at Afgivelsen ikke kan gennemføres paa den Maade, man tidligere havde tænkt. Jeg tør ikke paastaa det, jeg er ikke tilstrækkelig sagskyndig dertil, men jeg tror ganske vist, at der maatte kunne findes en rimeligere modus vivendi mellem de to Biblioteker med Hensyn til disse Dubletter end den, som hidtil er fulgt, og som nu viser sig ikke at kunne tilfredsstille Aarhusbibliotekets Krav. Jeg tror, at man ved Imødekommen i saa Henseende kunde være kommen nærmere til den oprindelige Tanke, men jeg tør ikke paastaa det, og da jeg ikke kan anbefale de andre Veje, man kunde tænke paa at gaa, nemlig at be-